

H. 02 Riktlinje för hantering av nämndinitiativ i Lomma kommun

Inledning

Enligt kommunallagen 4 kap. 20 § så har varje ledamot i en nämnd rätt att väcka ärenden i nämnd. Vidare nationell reglering saknas och syftet med denna riktlinje är därför att skapa samsyn kring hantering av nämndinitiativ i Lomma kommun.

Nämndinitiativ

Ärenden som väcks i nämnderna av en eller flera ledamöter betecknas nämndinitiativ. I kommunallagen 4 kap. 20 § framgår att "varje ledamot i en nämnd får väcka ärenden i nämnden". Regleringen innebär att en enskild ledamot, eller flera ledamöter tillsammans, kan väcka ärenden i nämnderna. Ledamoten måste, mot bakgrund av kommunallagens lydelse, vara ordinarie ledamot alternativt tjänstgörande ersättare vid det sammanträde då ärendet väcks.

Nämndinitiativ ska särskiljas från möjligheten att ställa frågor. Ett nämndinitiativ innebär, likt en motion till kommunfullmäktige, att ledamoten i nämnden lämnar ett förslag till/yrkande om någonting, exempelvis att något ska utredas, genomföras eller liknande. Nämndinitiativet ska vara skriftligt och undertecknat av ledamoten. Det ska innehålla en kort förklaring till ärendet samt yrkande/yrkanden. Flera ämnen av olika slag får inte tas upp i ett och samma nämndinitiativ.

Nämndinitiativ som lämnas in inför sammanträde

Nämndinitiativ bör lämnas in inför sammanträden och ska då vara förvaltningen tillhanda senast 7 dagar innan sammanträdet. Då läggs initiativet som en egen punkt på agendan och initiativet skickas ut med kallelsen till sammanträdet. I samband med att punkten för nämndinitiativet behandlas på sammanträdet räknas initiativet som väckt. Ledamoten måste dock vara närvarande vid sammanträdet. Skulle ledamoten vara frånvarande vid sammanträdet, och ingen annan som skrivit under initiativet är närvarande, så bordläggs ärendet till kommande sammanträde.

Nämndinitiativ som väcks under pågående sammanträde

Rekommendationen är att ett nämndinitiativ ska lämnas in i förväg, men det kan även väckas under ett pågående sammanträde. Detsamma gäller om initiativet av annan anledning inte redan ligger som ett ärende på föredragningslistan.

Om ledamot väcker ett nämndinitiativ under pågående sammanträde bör detta meddelas vid fastställande av föredragningslistan och ärendet läggs till på dagordningen under sittande möte. Det finns dock inget som hindrar att en ledamot väcker ärende även efter att föredragningslistan är fastställd. I sådant fall bör punkten läggas till som ett ärende sist i föredragningslistan eller exempelvis under punkten "övrigt".

Väcks nämndinitiativet under sammanträdet behöver det även lämnas in skriftligen, med underskrift, innan protokollet justerats.

Hantering av nämndinitiativ under sammanträde

Rätten för ledamot att väcka ärende i nämnd innebär att det måste behandlas av nämnden. Nämnden kan alltså inte besluta att inte ta upp ett nämndinitiativ när det har väckts.

Ett nämndinitiativ ska behandlas som ett eget ärende vid sammanträdet och ska tas upp som en paragraf i protokollet. Där ska även framgå vem eller vilka som väckt initiativet. Om initiativtagaren har ändrat i det tidigare inskickade underlaget ska det meddelas vid fastställandet av föredragningslistan. Ändras något i sak ska ärendet hanteras som att det väcks under pågående sammanträde.

Om ledamoten yrkar annat än som angetts initialt under sin punkt i agendan ska ordförande be om förtydligande. Är skillnaden så pass stor att det inte längre kan anses vara samma ärende, behöver det beslutas om att det initiala ärendet dras tillbaka av initiativtagaren och därefter hanteras det nya ärendet som att det väcks under pågående sammanträde.

Beslut om nämndinitiativ

Det saknas beredningstväng för initiativ i nämnd, till skillnad från exempelvis motioner som lämnas till kommunfullmäktige (kommunallagen 5 kap. 26 §). Därför kan en nämnd besluta att avslå eller bifalla ett nämndinitiativ direkt vid sittande sammanträde. Det åligger dock nämndsordförande att inför sammanträde se till att ärenden som ska behandlas i nämnden vid behov är beredda. Utgångspunkten är därför att nämndinitiativ ska beredas inför beslut, oavsett om det lämnas in inför ett sammanträde eller väcks vid sittande möte.

Under sammanträdet då nämndinitiativet behandlas ska det alltså beslutas att överlämna nämndinitiativet till förvaltningen för beredning. Det innebär att ärendet återkommer till nämnden för beslut i frågan vid senare tillfälle. Förvaltningen redovisar då beslutsunderlaget och kan ge förslag till beslut för de yrkanden som getts, men genomför alltså inte det som yrkas förrän nämnden fattat beslut. Endast i undantagsfall bör beslut fattas om nämndinitiativ vid samma sammanträde som initiativet väcks, exempelvis avslås för att ärendet inte ligger inom nämndens ansvarsområde eller bifallas för att ärendet berör en fråga med mycket kort tidsfrist.

Vid nästkommande sammanträde ska nämnden fatta beslut utifrån förvaltningens beredning och kan då besluta något av följande:

1. Nämnden beslutar att avslå nämndinitiativet.
2. Nämnden beslutar att anse nämndinitiativet besvarat utifrån att nämnden redan arbetar/har arbetat/kommer arbeta med frågan.
3. Nämnden beslutar att nämndinitiativet ska behandlas inom ramen för ett redan pågående ärende.
4. Nämnden beslutar att bifalla nämndinitiativet.
5. Nämnden beslutar att bifalla och formulerar uppdrag till förvaltningen med anledning av initiativet.